

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Södersjukhuset

Klinik

Urologi

Specialitet

2021-12-02 – 2021-12-03

Datum

Stockholm

Ort

Edvard Lekås och Johan Brändstedt

Inspektörer

Styrkor

- Synnerligen engagerad studierektor
- Mycket gott och utbildningsfokuserat arbetsklimat på kliniken
- Stort utbud av urologiska diagnoser
- Få ST-läkare per specialist, vilket borgar för att det finns många möjligheter att få klinisk handledning
- Väl implementerat användande av bedömningsinstrument

Svagheter

- Brist på utbildningstillfällen inom basal urologi. Detta kompenseras dock till stor del av att man har ett fungerande samarbete med privaturologiska mottagningar.
- Teoretisk internutbildning saknas till viss del.
- Akuttjänstgöring på endast tre månader riskerar att leda till mindre träning i att handlägga de urologiska tillstånd som kommer till akutmottagningen. Detta kan leda till att det blir ett stort steg att sedan ta på sig att vara urologisk bakjour.
- Tillfällen att bedöma ST-läkarnas förmåga att handleda under handledning och ledarskapsförmåga tas inte till vara, till viss del beroende på rondsysteem där ST-läkarna rondar själva.

Förbättringspotential

- Man bör försöka återuppta journal club och liknande utbildningstillfällen där ST-läkarna får presentera ett ämne eller en artikel för kollegorna.
- Man kan införa kirurgia minor på mottagningen.
- Införa en tidigare kort randning inom öppenvårdsurologi. Bara tre månader känns kort för att lära sig allt man behöver lära sig inom detta område.
- Öka samarbetet med andra sjukhus i regionen, t ex Södertälje eller närliggande regioner.
- Ha återkommande veckor, kanske 1 gång/termin eller efter behov, med en specialist som rondar tillsammans med ST-läkaren.

STRUKTUR

A Verksamheten

Man har ett upptagningsområde på ca 650.000 invånare, vilket gör att man har ett stort patientunderlag. Man har ett stort antal privaturologer i Stockholm, vilket präglar verksamheten, då patienterna ofta kommer färdigutredda till kliniken. För att kompensera för detta har man ordnat ett samarbete med en privat öppenvårdsmottagning i centrala Stockholm och som även erbjuder möjlighet att lära ut TUR-P och mindre penoscrotala ingrepp. Det finns möjligheter och förutsättningar för att bedriva en heltäckande specialistutbildning i urologi.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Man har tretton specialister inom urologi och fem ST-läkare. Av specialisterna har en disputerat och en är på väg. Man slås av det stora intresset för undervisning generellt och inte minst för ST-läkarnas utbildning. Man arbetar aktivt med rekrytering för att stärka det vetenskapliga klimatet och förutsättningarna på kliniken.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Man har nybyggda och mycket fina operationslokaler, men mottagningen har ett visst renoveringsbehov och det är planerat en flytt till nya lokaler inom något år. På mottagningen finns bara en TRUL-apparat, vilket försvårar möjligheterna till att lära ut denna teknik.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.

Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Alla ST-läkarna har ett ST-kontrakt och ett utbildningsprogram, som revideras fortlöpande. Det finns etablerade kontakter med andra sjukhus och öppenvårdsmottagningar för att kunna tillgodose ST-läkarnas behov att kunna täcka upp alla delar av målbeskrivningen. Man har bara en sent inplanerad placering på öppenvårdsmottagning, vilket kanske inte är helt optimalt. Viss tveksamhet kring hur de kunskaper och färdigheter som ska inhämtas under den placeringen utvärderas. Under urologi-ST perioden är man placerad under tre månader på akutmottagningen. Det är nog i minsta laget för att hinna få en vana vid och kanske ens träffa alla akuta urologiska tillstånd. Tveksamt om det räcker för att uppfylla "common trunk"-målen inom kirurgiska specialiteter.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Varje ST-läkare har en handledare och handledarsamtalen dokumenteras. Det skiljer sig en del i frekvens avseende handledarsamtal, där det kan ske en förbättring.

Handledarsamtalen är schemalagda, men nya rutiner har gjort att den tiden som stod till förfogande är upptagen med andra arbetsuppgifter. Det saknas struktur på hur längre randutbildningar ska utvärderas. Bedömningsinstrument används i stor utsträckning och bl a återkommande CBD med en specialist är mycket uppskattad.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Man har en generös inställning till att låta ST-läkarna gå olika kurser. Man har också ett samarbete med de övriga sjukhusen i regionen om att ordna regionala utbildningsdagar. ST-läkarna förväntas ta EBU-examen i slutet av sin ST, även om det inte är ett uttalat krav. Man har vid något tillfälle deltagit i de förberedande "in-service assessments". Man har tidigare haft Journal Club, men detta har inte prioriterats nu under pandemin. Man har regelbunden användning av CBD som både assessment och undervisningstillfälle.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Det finns tid avsatt för både vetenskapligt och kvalitetsarbete om än endast sju veckor totalt. En kollega är disputerad och en planerar att disputerar i vår. En annan disputerade nyligen men har sedan dess avslutat sin tjänst på kliniken. Det finns också planer på att anställ en docentkompetent kollega för att öka möjligheterna till vetenskaplig handledning. Kvalitetsarbetena redovisas internt för kollegiet och minst ett vetenskapligt arbete presenterades på urologidagarna.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Det finns olika tillfällen till att träna detta som används i olika stor utsträckning. Ronder och rapporter är sådana, men kunde användas mer. Detta beror till viss del på att ST-läkarna har egna ronder och specialisterna rondar tillsammans med AT-läkare.

Bedömningsinstrument används dock i stor utsträckning, och där kan man bedöma den kommunikativa kompetensen, men bedömning av ledarskap och förmågan att handleda är inte lika lätt att tillgodose. Ambitioner finns att göra det i samband med operationer, men inte på ett strukturerat sätt.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.